

Załącznik nr 8 - Sposób weryfikacji i metoda zatwierdzania stopnia osiągnięcia wskaźników w ramach projektu (reguła proporcjonalności)

1. Co to jest reguła proporcjonalności i z czego wynika?

Procedura określona w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 do zastosowania przez Instytucję Zarządzającą programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 (FEŚ 2021-2027), zwaną dalej „IZ” lub „Instytucją Zarządzającą”. IZ może uznać za niekwalifikowalne wszystkie wydatki lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach projektu w zależności od stopnia nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu mierzonych wskaźnikami produktu lub rezultatu określonymi we wniosku o dofinansowanie projektu, wraz z kosztami pośrednimi projektu. Reguła proporcjonalności może mieć zastosowanie również w przypadku niespełnienia kryteriów wyboru projektów obowiązujących w ramach danego naboru wniosków o dofinansowanie projektu, dla których nie określono wskaźników produktu lub rezultatu.

2. Kiedy stosujemy regułę proporcjonalności?

Regułę proporcjonalności stosuje się na warunkach i zasadach określonych w decyzji o dofinansowanie.

Zasadność rozliczenia projektu EFS+ zgodnie z regułą proporcjonalności oceniana jest według stanu na zakończenie realizacji projektu, na etapie weryfikacji końcowego wniosku o płatność.

W projektach partnerskich reguła proporcjonalności stosowana jest na poziomie całego projektu i to Beneficjent jest odpowiedzialny za dokonanie zwrotu z tytułu wydatków niekwalifikowalnych w tym zakresie. Natomiast sposób egzekwowania przez Beneficjenta od Partnera skutków wynikających z zastosowania reguły proporcjonalności z winy Partnera powinna regulować umowa partnerska. Te rozliczenia nie mają wpływu na postępowanie IZ wobec Beneficjenta w zakresie zwrotu środków z tytułu reguły proporcjonalności.

Projekty EFS+ rozliczane w oparciu o uproszczone metody rozliczania wydatków również mogą podlegać regule proporcjonalności, przy czym wyłącznie do takich wskaźników produktu lub rezultatu, które nie stanowią podstawy rozliczania uproszczonych metod.

3. Odstąpienie od reguły proporcjonalności.

IZ może podjąć decyzję o odstąpieniu od rozliczenia projektu EFS+ zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku:

- 1) wystąpienia siły wyższej;
- 2) jeśli Beneficjent o to wnioskuje i należycie uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń, w szczególności wykaże swoje starania zmierzające do osiągnięcia założeń projektu.

4. Metodologia reguły proporcjonalności.

Procedura końcowego rozliczenia projektu obejmuje cztery kroki:

Krok 1 Sprawdzenie kwalifikowalności wydatków przez Instytucję Zarządzającą

W tej części IZ potwierdza wysokość wydatków uznanych za kwalifikowalne w projekcie i określa stopień realizacji budżetu założonego we wniosku o dofinansowanie.

Tabela 1

	Budżet założony (zł)	Budżet zrealizowany (zł)	Stopień wydatkowania środków %
Zad. 1	150 000	150 000	100%
Zad. 2	100 000	90 000	90%
Zad. 3	200 000	120 000	60%
Zad. 4	120 000	108 000	90%

Należy pamiętać, że istotą reguły proporcjonalności jest kwalifikowanie w projekcie wydatków w kwocie adekwatnej do poziomu osiągniętych w nim założeń merytorycznych, mierzonych za pomocą zdefiniowanych wskaźników monitorowania. Zmniejszenie ustalonej w decyzji o dofinansowanie projektu kwoty dofinansowania projektu oznacza naliczenie korekty finansowej i konieczność zwrotu środków. Dzieje się to w proporcji do stopnia nieosiągnięcia wymaganych wskaźników. Jeżeli na etapie końcowego rozliczenia projektu stopień realizacji wskaźników jest na poziomie równym lub wyższym w odniesieniu do stopnia wydatkowania budżetu projektu na ten cel, nie zostaną naliczone wydatki niekwalifikowalne z tytułu reguły proporcjonalności.

Krok 2 Sprawdzenie poziomu osiągnięcia wskaźników

Kluczowe znaczenie w każdym projekcie mają wskaźniki mające bezpośredni wpływ na realizację celu projektu, np. celem projektu jest nabycie kwalifikacji przez 100 uczestników projektu, a kluczowym wskaźnikiem jest Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby).

Część wskaźników zaplanowanych w projekcie może nie być wprost powiązana z celem projektu, w konsekwencji czego ich nieosiągnięcie pozostaje bez wpływu na powodzenie realizacji założeń merytorycznych projektu, np. celem projektu jest nabycie kwalifikacji przez 100 uczestników projektu, a wskaźnikiem jest Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w projekcie.

Tabela 2

	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Wartość osiągnięta wskaźnika	Stopień realizacji wskaźnika %
Zad. 1	nr 1 (związany z celem projektu)	100	90	90%
	nr 2 (niezwiązany z celem projektu)	20	20	100%
Zad. 2	nr 3 (niezwiązany z celem projektu)	60	35	58%
	nr 4 (związany z celem projektu)	100	110	110%*
Zad. 3	nr 5 (związany z celem projektu)	80	56	70%
Zad. 4	nr 6 (związany z celem projektu)	80	60	75%
	nr 7 (związany z celem projektu)	50	75	150%*

* Przy zastosowaniu reguły proporcjonalności wskaźniki nadwykonane uznawane są za wskaźniki zrealizowane w 100%. Nadwyżka nie zwiększa stopnia realizacji pozostałych wskaźników (np. nie jest zasadne wyciąganie średniej ze wszystkich osiągniętych wskaźników) i nie może być podstawą do zwiększenia wartości rozliczonego dofinansowania w ramach projektu.

Krok 3 Ocena stopnia realizacji założeń projektu

IZ weryfikuje stopień osiągnięcia założeń merytorycznych, mierzonych za pomocą zdefiniowanych wskaźników produktu lub rezultatu określonych we wniosku o dofinansowanie projektu.

W przypadku nieosiągnięcia wskaźników na planowanym poziomie, IZ analizuje zadania, w których były one realizowane oraz wskaźniki kluczowe z perspektywy spełnienia założeń merytorycznych projektu.

Tabela 3

	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Wartość osiągnięta wskaźnika	Stopień realizacji wskaźnika %
Zad. 1	nr 1 (związany z celem projektu)	100	90	90%
	nr 2 (niezwiązany z celem projektu)	20	20	100%
Zad. 2	nr 3 (niezwiązany z celem projektu)	60	35	58%
	nr 4 (związany z celem projektu)	100	110	110%
Zad. 3	nr 5 (związany z celem projektu)	80	56	70%
Zad. 4	nr 6 (związany z celem projektu)	80	60	75%
	nr 7 (związany z celem projektu)	50	75	150%

Krok 4 Porównanie stopnia realizacji wskaźników z wykorzystaniem budżetu

Tabela 4

	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Wartość osiągnięta wskaźnika	Stopień realizacji wskaźnika %	Budżet założony (zł)	Budżet zrealizowany (zł)	Stopień wydatkowania środków %
Zad. 1	nr 1 (związany z celem projektu)	100	90	90%	150 000	150 000	100%
	nr 2 (niezwiązany z celem projektu)	20	20	100%			
Zad. 2	nr 3 (niezwiązany z celem projektu)	60	35	58%	100 000	90 000	90%
	nr 4 (związany z celem projektu)	100	110	110%			

	z celem projektu)						
Zad. 3	nr 5 (związany z celem projektu)	80	56	70%	200 000	120 000	60%
Zad. 4	nr 6 (związany z celem projektu)	80	60	75%	120 000	108 000	90%
	nr 7 (związany z celem projektu)	50	75	150%			

W zadaniu nr 1 stopień realizacji wskaźnika nr 1 (związanego z celem projektu) wynosi 90% przy wykorzystaniu budżetu w 100% i stanowi to podstawę do rozliczenia projektu w oparciu o regułę proporcjonalności. W związku z powyższym, przy jej wyliczeniu uwzględniamy tylko stopień osiągnięcia wskaźnika nr 1 zrealizowanego w 90%, który jest niższy od stopnia wykorzystania budżetu przeznaczonego na ten cel: 100%. Uwzględniając poziom realizacji ww. wskaźnika beneficjent mógł przeznaczyć na ten cel maksymalnie 135 000 zł ($90\% \times 150\,000\text{ zł} = 135\,000\text{ zł}$). Różnica w kwocie 15 000 zł ($150\,000\text{ zł} - 135\,000\text{ zł} = 15\,000\text{ zł}$) stanowi wydatek niekwalifikowalny, do którego należy doliczyć proporcjonalne obniżenie kosztów pośrednich.

IZ ustala kwotę do zwrotu indywidualnie z uwzględnieniem specyficznego kontekstu w projekcie.

W zadaniu nr 2 stopień realizacji wskaźnika nr 3 (niezwiązanego z celem projektu) wynosi 58%, a wskaźnika nr 4 (związanego z celem projektu) na poziomie 110% przy wykorzystaniu budżetu w 90% w tym zadaniu. Jednak nieosiągnięcie zaplanowanych wartości wskaźnika nr 3 z perspektywy celu projektu, jak również kryteriów ustalonych w ramach wyboru projektów nie było kluczowe dla powodzenia projektu i w związku z tym nie jest zasadne stosownie rozliczania w oparciu o regułę proporcjonalności.

W ramach zadania nr 3 stopień realizacji wskaźnika nr 5 (związanego z celem projektu) osiągnięto na poziomie 70% i jest on wyższy od wykorzystania budżetu, który wynosi 60%. Jest to przesłanka do odstąpienia od żądania zwrotu wydatków niekwalifikowalnych w ramach tego zadania, gdyż niższy niż zakładano stopień realizacji założeń merytorycznych odpowiada wydatkowaniu budżetu w tym zadaniu.

Zadanie 4 stanowi przykład wyliczenia wydatków niekwalifikowalnych w oparciu o średnią arytmetyczną. W związku z tym, że oba wskaźniki w tym zadaniu są kluczowe z perspektywy realizacji celu projektu to wskaźnik będący podstawą do rozliczenia projektu w oparciu o regułę proporcjonalności wynosi 87,50%, tj. $([75\%^1 + 100\%^2]/2 = 87,50\%)$ i jest niższy od stopnia wykorzystania budżetu przeznaczonego na ten cel: 90,00%. Uwzględniając stopień realizacji ww. wskaźnika beneficjent mógł przeznaczyć na ten cel maksymalnie 105 000 zł ($87,50\% \times 120\,000\text{ zł} = 105\,000\text{ zł}$). Różnica w kwocie 3 000 zł ($108\,000\text{ zł} - 105\,000\text{ zł} = 3\,000\text{ zł}$) stanowi wydatek niekwalifikowalny, do którego należy doliczyć proporcjonalne obniżenie kosztów pośrednich.

.

Przykłady zamieszczone w niniejszym materiale są uproszczone i mają charakter poglądowy. Ocena kwalifikowalności wydatków prowadzona jest indywidualnie z uwzględnieniem specyficznego kontekstu w projekcie.

---

¹ Wartość wskaźnika nr 6 w zadaniu nr 4 osiągnięta na poziomie 75%

² Wartość wskaźnika nr 7 w zadaniu nr 4 osiągnięta na poziomie 150% uznana za wskaźnik zrealizowany w 100%